

КОММУНАРНЫҢ ДАНЗАЗЫ

Сурагым совет чогаалчы И. Эренбургтун «Коммунарнын данзазы» деп расказынан үзүндү парадиксы...

И. ЭРЕНБУРГ

болуура эки-дир амалдыр болуп калган, чаналы дэп. Оран дэлегейге чүгдө дэрт...

Национал шерингтин дайынчы офицеринин кайды киши боо боолан билер уктурут. Бо бичин өтүркүнүн даңазаны...

Франсуа душтуунун кандыг-даа күзөнгө мнавайи барып көрбөз. Чоокта чаа ол ооунага үжөн муң фратк ака...

Боолуг уругун көрүп кааш, туттурганнар тарады чүгүр-жүп, жажаалап каан черини өскө булуңуна мөөңөжи бергенер...

Кижилерин кайтаар боолд турганын дэрт харлыг Польшой көргөн болган, ол-ла чөргүп турбушаан турган. Габриель дүргөн-ө боолансаам келген...

Мен болаарымга, олар өлүрүктүр болуп турттууну келерлер, мынчанга оларын шүптүүн, мырнай чаа турттууну уругу-даа өлүрүп кыяр харек.

Ону сеп көрүп алдың, ам өлүрүп каап болуп сеп — деп Франсуа чүгалааш, солдатты кий дэп.

Габриель аяна чүгү-даа харымылаан. Кызыл хан көрүп каап, ол тынымды далайым, Франсуанын актиге бакын чөлей берген, бакынмга барым, душтууга часыттырар

Ынакшышканнар Люксембург сардыга кире берген. Чечек кимети көрүп кааш. Габриельдин сеткили аякжон урап, душтуунун козун дыймады тутушаан, сыммыранган.

Арамыдан кижилерин шаң буртууда алган барып, боолан катылап турган туттурганнар капитанын тергезин дүрүл-биле уткан — кижин буртуу мени боолаары ол-дур амалдыр болуп келер. Ынчал-даа Франсуа оларже көрбөс-дэп, чүгдө бичин чаш коммунарнын дэп чораян. Болдудун чыгышына, аякжон мнавайи керэжөнөпөрн чазымчтар дэп мынча дыймады.

Савий көктөрүн үндүрүп билер мени. Адам, Луи Ру данза-биле тапкылаан, үгүр-боодан адар чораян. Эуадуг коммунар кижин мени. Польша удайын удуй берген, а данзааны тутушаан.

Ол уду чыдыра, тергелиг, чөлер ния аде Версалде оруубиле чоруп орган. Болудун душтуу Габриельдин Франсуанын Парижге сөөртүп кел чораян ол. Ол дэрге Парижтин кайгамчыгы чараш тергезини турган, оозун билген, ол човат чок хүдүмүргүдөр.

Хоорайга кирип келген, болудун полугуун уккуражал желген солдаын Франсуа кий деп алган, ыдыктыг Вишнесия шивөөдөн туттурган бичин оол кайдал дэргин айтырган.

ТАЙГА СТАНЦИЯСЫ

Профилелдериниң кышкы VII спартакиадаынын программазында кирген хаак, биатлон маргылдаалары айаа эгези.

Хүңүң чагайы-даа көчүт. Эр узустун 15, керэжөнөпөрн 5, биатлончуларын 30 километрге маргылдаама...

Хаакчыларын аразында маргылдаага бир дугаар кирип, спортчу демселдин бап-

ХААК ОРУУНГА

Хөрөөдө 46 дугаарлыг аямын оол 15 километрге бир дугаарында мөлдөп үтүшкөн. Ол болза Узут-Хемде Чаятшко...

Хаакчыларын аразында маргылдаага бир дугаар кирип, спортчу демселдин бап-

Тайга бамбарымы кылым турарлар-даа, ады-сураа алтып, кемпюп атым ал чораштар-даа бар. Мынчанга кымын калды терги элээрин бап уду эсгээр чөргө, баажым билдирмес тынзымы тывары-биле дөмөй турган.

Чөдү хаакчымын соонда Аватолий Глухов (Хову-Аксый) үтүшкөн. Язым-бургу дестапийларга республиказын кайдыктер чөмшөмү, чө-балыт комбинаттын гидромөлдүрүн пегини токары Любовь Смышляева-дыр. Оол

ДОШТУҢ ХАРТЫГАЛАРЫ

Профилелдериниң VII спартакиадаында кышкы таза-быле маргылдаага Барылы-Хемчин, Човен-Хемчин, Узут-Хем районшарын, Кызмылдын, Ак-Довурактын, Хову-Аксыйн кышкычылери

40 аямы кижин күтүп шөңө-жири-биле келген. Чапсар доозалаан. Маргылдаанын харымсалгалыг секретары Юрий Сухов спортчулары кышкы оруунче чаалаан.

Маргылдаа керэжөнөпөрн 500 метрге чарыжы-биле эгези. Эртине Отур (Барылы-Хемчин), Х. Саян (Ак-Довурак) стартка турушаан. Эр Отур үнө сал-ча экиден ушчок аттыгы, дистанцияны бир минута 12,2 секундта мындааш, экин чинги-биле ашкан. Даразынын кышкычылери ол көргүзүгү чөдүп шыдавайи барган. «Анда чөдөр кижин бар бе?» деп айтырып тургустуну келген. Ол индыг бол-баан. Дистанцияны «кышкы» баштайгы тилекчинин чагыс школада өтүгү Галина Сундуй-оол болган. Оол көргүзүү 1 минута 08 секундта. Үтүшкүчү Хунай-оол (Кызыл) 1 минута 15 секундта көргөш эгези.

Эр узустун 300 метрге чарыжы содун болган. Валерий Тутаков (Кызыл) болудун мурнай үнгөн экин баштайгы десканын чөдүп арткыч, 50,02 секунда келген. Ооракан Кара-Кат (Барылы-Хемчин) биле Алексей Петровыхтын (Ак-Довурак) аразында демсел кидгенер. Аяна Петровых 54,06 секундта, а Кара-Кат 55 секундта маңнааш, 2-3-кү черин үлөткөшөр.

Эр узустун 3000 метрге кымын шыгарып үвөрү рокуктүдөрүн кичтөзгөйи хаа-га, туткан. Кыска дистанцияга чөдөмө чок маңнаа-даа Юрий Ханжин (Ак-Довурак) эки түндөлдү маңаа көргүзүп, 6 минута 23,8 секундта маңнааш, тилээни А. Петровых 6 минута 34 секундта, В. Тутаков 6 минута 35,02 секунда эртекш. 2-3-кү терлерин алганлар.

Чурукта: Барылы-Хемчинин толазы Галина Сундуй-оол ээлчегилг дистанцияда С. АЛЕКСЕЕВ. Фото авторуу.

Чүгүрүктүн маңы-биле салгып ойноп сырмынааштыг. Сүрүг-хөдгө девижинден саксагайы сагалаанан бе? Суму-наадым чарыжына мурнап эртер чөдөр-ойнуң Сүгдүүн туткан дэробектерден өңгүр чөкөк чайнады бе? Тура-соруум күжүр мени катан база чыргадыр дэп, Турум, чараш шыр-биле хүн дег чайнап ойнады бе? Армы сеткил одуң кымын, мени катан човатпас дэп, Аккыр дийли чайыпандыр мөңгө көргөш, каттырды бе?

Кара дордум шыла товнуң өдзөн мөңгө туудусту бе? Эргиним дээр болд мени чыргадыр дэп, мөңгө кылар чалаткан бе? Эриниеряң дээли биле түрөк салып сордурду бе? Аа-сүттүг дөрек иштин чара кирип, човатпас дэп, Алдын сарыг билзектерин салзазынга суктурду бе? Ойда-чыкте амдымы эргим хөраан суубатты бе? Ора душкеш, ыргай кааптар, мочурга чок хөкпеш хөкүгү.

АРАТТЫҢ САЛЫМЫ

Дагдаа харааш, хөрээм дакыш болу бээр-дир. Тараа шөптү, чаптыган суур көстүп көрү-дир. Сеткил ак, ажы-инчи турттаар болза, Севде, мөңдө ылгап турбас, орук чагыс, Ада хөрээм ажы-толү харымылаас, Амдырал көрсүрү — дэп, Хайдып халпан. Колхозууга Ангыры чон хүлөө алган, Хоюп, малын дүрүм-биле үзүп алган, Болдун орта күзөң, дилзөн ажылы дэп, Бодаганын төвөлөрүн малдып каан. Кыжын, чайын элөңиңит ховуларга, Кырлар ажыр көкүп чораш, малдап тургаш, колхозууга төвө малдыч ажымы берип, Көчүч кезжө малдын болуп, Ангыр дөпшөөн. Эмдик эңин чиде берген, Эвертенген, Андыр халпан, Шаттар кырлап, хову кезип, Сарыг хүнүү бадыр дилзаш, Кезжөдиктей төвөңиңиз Кези биле бакын тыпкан. Алды туруп, болду аштаан, Ааландыра чалып орган, Икитиңде чоога өрү Ийи кийи үнүп келген, Кудалыңың — Сөгүлдейиң Хуна салы кайгаран дэп. Дөдүр дигеан таалымдары Доораландыр тавартын көзөп, Ангыр-биле кожаалашкан, Арнын орта тусту каанчал, Эвертинден чак соккап, Элөңиңе база барган.

А. АРАПЧОР

Колхоз орта киргениң дэп, Көвей малды өстүргөштөң Хөрөк демдөй караңың дэп, Шажын бурган чарымын Шажылалды ошап турт бис Хайдымдар хову санын, Кара бакы халан кымыр, Ховуларга кудук саян Хораның-даа кудук каар бис. Аштаан берү сеп чин каар Ажы-хөрөөм бо-дур, кудай! Күскү ховаа Андыр чачкаан Хүлү хөвөр жооран чыткан. Онуг, оң чок угаан кирген, Ол-бо ужуң, калымыткан, Алар даңым хаязында Аалыга тынып келген.

АК-КӨК ЭКРАНГА

Январь 31-де Москвадан 12.00—Информастыг программа. 12.20—Школадчыларга. «Чыпак дүмүчү», Телеши. 13.20—«Европа—болушкуннар, турттар, айтырлар», Политыгит тайлыбырлары А. Потапов чорудар. 13.30—«Тимона», Кошгер-фильм. 14.30—14.40—Часар. 14.40—9-дирде — «Чалыч намыс». «А кажым, урут-лар», 15.55—«Алаа тоогу», Телеши. Фильм. Кызылдан 18.10—«Туттурбастарын чак жуураалары». Урай чөчөк фильм. 19.30—Дирг чуруктарыг фильм. Москвадан 19.40—Сөөлүг медээлер. 19.50—Красноярск. Сибирь ары болган тыңы аясабандын концерт. 21.00—«Партиянын XXIV съездинде» — көрүнөң ажы-инчилери». 21.30—«Музыкалыг уккуражыга», Концерт. 22.00—Сөөлүг медээлер. 22.05—23.20—Кино ари-чорукчуларын кызуу. Февраль 1-де Кызылдан 19.00—«Анык деннечинер». Дамчыдыла (орус дылга). 19.35—«Сербжаның терээ». Кыска фильм. 19.55—«Дүүн, бо-гу, дэрта». Дамчыдыла. 20.05—«Бистин планетасы». Дамчыдыла. 20.35—«Индий-Кыдатта чаа агрессия». Хроника-документалдыг фильм. 20.45—«Кижилер, боулушкуннар, фактылар». 20.55—Чаралдар, реалмаалар. 21.00—22.40—«Ашылтар-даа тергени-дир». Урай-чөчөк фильм.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ

Кызыл, Шетиники-Бравченко кузунчузу, бакы М. З. ТЕЛЕФОНАР: кылыяныя 35-24, харымсалгалыг секретарыны 23-35, партияжы агын кылыяныя 21-47, үлөтүр кылыяныя 22-64, чагаа база совет ояныя 31-75, корректорларын 27-41, Солун келбей барганда 32-75

АГААР Бөгүн республикага булуттар, Барылы районнарга биче хар чаар, өскөлөрнөң чаг-тур.

САДЫГЫЛАРЫНЫҢ 3 ай курузуга өвөрничилерин күлзөп ап турар. 18 хардан өр назылыг, 8—10 класс дооскан, Кызыл хөрайдя чурттап турап кижилерин күлзөп алган. Айда 30 үбүн хөмчөздөп стипендияны өвөрничилерге төлзөр. Өвөрничилерин Кызыл садыгың каар кидизингө амыл үндөп келир. Мызыл САДЫГ.

Республиканың ном магазиннерине М. А. Шаровтуң «Трактор «ДТ-75», Тургузуу болгаш ажыраалы» деп ному кирген. «Колос» ном үндүрер чер 1970 чылда парлаан. Өрттээ 0-99 чөк. «Ному почта-биле» деп салбырын дамчыштыр чагыдып ап база болур. Респотребсоюзном садар кидизин.

КӨДӨӨ ТУДУГ ЧАЛАП ТУР «Тыва көдөө тудуг» трест Тес-Хем районда Шуурмактын маш белзекээр пунктузунга ажылдары-биле маш белзекечилерин, маш дилдиркичлерин чалап тур. Ажыл төвөлирин кылганын барымдаалап бээр, хөй чылдарда ажылдааны база планын чөдөңиңизин күөстөкени дэпш немереле төвө-лирин бөдүрүгө фондундан бээр. Таңды районун Бай-Хаакта № 585 мехко-лоннага тулугжу мергежилди: бызаныч, даш-чы, бетоншик, печка салыкчызы кижилер не-гетинин турар. Шалыңы кылганын барымдаалап шаңаар система өзүгаар төлзөр. Ол ышкаа 1,3 район коэффичиентинин база көжөр шинчилерг ажыл дэш 30 хуу немереле төвөлирин бээр. Ук черлерге ажылдап келген бот кижилерге общежитиеге орунуң, а өг-бүлелиг кижилерге тускай өрээлди бээр.

СИЛЕРНИ ЧАЛАП ТУР «Тыва септеге-тудуг» трестин Кызылда септеге-тудуг эргеледи дараалында мергендилер азым-биле амалдар кижилерин чалап тур: бызанычылери, дашчылары, арматурикторин болгаш сантехниктерин (шалыңы кылганын барымдаалап бээр болган шапшарын база чурумчуткан), демир-дөстөр чүве кылдыр кижини (шалыңы — үе барым-даалап мактаар система өзүгаар), халдырыла кылдыңгө амалчыларын (шалыңы — үе барымдаалап мактаар система өзүгаар), көчөгараары (шалыңы 145 рубль); дүвө аякылар автослесарыларын. Ажылдар күвөдиг кижилер Кызылда Кочетов худумчу-зунда, 463 дугаар байлыга ортенгенин 9 шахтаа 17 шахта чөдөр келир. Телефон 48-43.

Солун неделяда 6 катал үнер Резакторун 24-63, резакторун оразакчыларын болгаш проаганда амалдар кидизинин 37-13, культура кидизинин 23-54, көзө ажы-тургузуг кидизинин 41-27, информация кидизинин 20-60, бухгалтер-фония кидизинин.

Тыва АССР-ия Министрлер Чөвөлдөтин чанымда Тыванын ном үндүрер черин республика типографиясы (Кызыл, Шетиники-Бравченко кузунчузу, 1.) ТС — 23037.